

TÍTOL: Mentoria per a l'escriptura acadèmica (CIDUI 2012)

AUTORS

Josep M. Castellà Lidon, Departament d'Humanitats, Universitat Pompeu Fabra.

Cristina Aliagas Marín, Departament de Didàctica de la Llengua i la Literatura i de les Ciències Socials, Universitat Autònoma de Barcelona.

RESUM

L'objectiu d'aquesta comunicació és presentar una experiència de mentories realitzada a la Facultat d'Humanitats de la UPF. La *Mentoria per a l'Espectura Acadèmica* és un sistema de tutorització *inter pares* en què estudiants de tercer i quart curs del *Grau en Humanitats* i estudiants de màster atenen i guien estudiants de Grau que volen millorar la seva competència en escriptura acadèmica en llengua catalana i castellana. Es tracta d'un projecte de caràcter transversal en la titulació, no referit a una única matèria ni a un grup de matèries, sinó a una competència bàsica que és present a totes les assignatures. Les mentories *inter pares*, en la mesura que impliquen relació entre iguals, constitueixen una nova fórmula de motivació dels estudiants per reforçar la qualitat del seu aprenentatge.

RESUM EN ANGLÈS

The objective of this presentation is to explain an experience made at the Faculty of Humanities of the UPF. The *Mentoria per a l'Espectura Acadèmica* is a system of peer-mentoring in which students of the 3th and 4th course of the *Grau en Humanitats* and students of Màster guide the students that need to improve their competence in catalan and spanish academic writing. This project crosses many subjects and fields in the degree, and refers to a basic competence that is essential for many purposes in the study of Humanities. Peer-mentoring, as it implies relationship between equals, constitutes a new way for motivating and engaging the student in order to reinforce the quality of their learning.

MOTS CLAU

mentories, escriptura acadèmica, competència bàsica.

MOTS CLAU EN ANGLÈS

peer-mentoring, academic writing, basic competence.

ÀREA DE CONEIXEMENT

Més d'una àrea.

ÀMBIT TEMÀTIC DEL CONGRÉS

Innovació en l'ensenyament superior.

DESENVOLUPAMENT

1- Presentació i objectius

La capacitat d'expressió escrita és una competència fonamental en els estudis d'Humanitats, comparable amb el caràcter bàsic que té el coneixement de les matemàtiques en les carreres tècniques. Al contrari del que seria desitjable, força estudiants del *Grau en Humanitats* de la UPF presenten deficiències o inseguretats en l'escriptura acadèmica, que no els permeten desenvolupar tot el seu potencial i els limiten en el seguiment dels estudis. També n'hi ha que ja redacten amb més desimboltura i que si n'aprenen més poden aproximar-se a un grau d'excel·lència. Per tant, les accions destinades a la millora de l'expressió escrita tenen una importància de primer ordre a la nostra facultat.

Mentoria per a l'Espectura Acadèmica és un projecte desenvolupat en el curs 2010-11 en el marc del *Convenio de colaboración entre el Ministerio de Educación y la Universidad Pompeu Fabra para el impulso e implementación de sistemas tutoriales de estudios de grado*. L'objectiu d'aquesta mentoria és millorar la competència en escriptura dels estudiants del *Grau en Humanitats*, perquè puguin elaborar textos extensos i complexos en llengua catalana i castellana seguint les convencions pròpies dels gèneres acadèmics, amb la coherència informativa necessària i amb la correcció normativa imprescindible.

El projecte parteix de tres constatacions:

- El caràcter fonamental que la capacitat d'expressió escrita té en els estudis d'Humanitats.
- Les deficiències i/o inseguretats en l'escriptura que té una part important de l'alumnat en començar els estudis, que lògicament no li permeten de desenvolupar tot el seu potencial i el perjudiquen en el seu aprenentatge i motivació.
- L'impacte negatiu que les dificultats d'escriptura tenen en les taxes de rendiment acadèmic i abandonament a 1r i 2n curs.

Partint d'aquest diagnòstic, el present projecte ha constituït una acció de millora de l'expressió escrita a la nostra facultat a través de mentories *inter pares* (*peer-mentoring*), una nova forma de motivació dels estudiants dirigida a reforçar la qualitat del seu aprenentatge a partir de la interacció amb alumnes veterans que els fan de mentors. Els mentors, a partir d'un conjunt de recursos teòrics i pràctics disponibles a les aules virtuals, elaboren un itinerari d'aprenentatge adaptat a les necessitats de cada estudiant, amb l'objectiu de reforçar l'escriptura dels que mostren deficiències o de potenciar les habilitats dels que ja produeixen escrits de més qualitat. Es tracta d'un projecte experimental de caràcter transversal en la titulació, no referit a una única matèria ni a un grup de matèries, sinó a l'escriptura acadèmica com a competència bàsica.

En consonància amb el que s'ha exposat, els objectius principals de l'edició 2010-11 han estat els següents:

1. Millorar la competència en escriptura acadèmica en llengua catalana i castellana dels nous estudiants del *Grau en Humanitats*.
2. Contribuir a una millora dels indicadors de qualitat d'aquests estudis relacionats amb el rendiment (eficiència, abandonament).
3. Continuar i optimitzar les experiències inicials de mentories a la Facultat d'Humanitats, desenvolupades de manera incipient en cursos anteriors.

2- Context d'aplicació i antecedents

En el context del *Grau en Humanitats*, escriure amb claredat i correcció és un valor simbòlic i pragmàtic que té implicacions en l'avaluació i el rendiment de l'alumnat. En general, als estudis de lletres l'èxit acadèmic està força relacionat amb l'organització del pensament en l'expressió escrita. Tot i que per tenir èxit acadèmic no n'hi ha prou a escriure bé, podem dir que, en general, si un alumne escriu amb claredat i s'ajusta a la tasca encomanada, tindrà més oportunitats per obtenir una nota més alta en les avaluacions que un altre que presenti textos menys estructurats, cohesionats i que siguin ambigus.

Aquest projecte és la continuació natural de dos projectes anteriors titulats *Materials per al treball autònom de les metodologies d'estudi i l'escriptura acadèmica* (PLAQUID 2008-09) i *Treball autònom i acció tutorial per a la millora de l'escriptura acadèmica en el Grau en Humanitats* (PLAQUID 2009-10). Tots dos es van concebre en el context de l'assignatura *Metodologia d'Estudi i Escriitura Acadèmica* (que inclou i amplifica el *Curs d'Introducció a la Universitat* general a tota la UPF) i van permetre l'elaboració de materials en línia per a l'autoaprenentatge i per al treball en tutoria.

El segon projecte que hem esmentat també va incloure la implementació d'un sistema elemental de mentoria, que va resultar poc o gens reeixit. Tot i això, les conclusions que se'n van derivar ens han estat molt útils per plantejar aquest nou projecte (les descrivim a continuació). El problema principal va ser que la dedicació dels mentors no tenia cap mena de retribució ni contrapartida més enllà de l'experiència *per se*, i per tant no podien dedicar-hi el temps necessari ni atendre un nombre significatiu d'estudiants. Les conclusions derivades d'aquest projecte van ser les següents:

- a/ La mentoria d'estudiants veterants i capaços cap a estudiants novells amb dificultats és un sistema potent de suport a l'activitat docent.
- b/ Per dur-la a terme, cal que hi hagi un benefici tangible per a l'estudiant-mentor, més enllà de l'interès i l'aprenentatge genèrics derivats de la participació en una experiència pedagògica. Aquest benefici pot ser en forma pecuniària, en l'exempció parcial de taxes de matriculació o en l'obtenció de crèdits per a l'expedient acadèmic.
- c/ Els estudiants mentoritzats han de tenir un seguiment especial i un lligam d'una certa obligatorietat amb la tutoria.
- d/ El docent coordinador d'aquesta activitat ha de poder efectuar-la dins de la seva dedicació docent (PAD); altrament, és una feina afegida a les que ja desenvolupa i difícilment pot esmerçar-hi el temps i l'esforç que requereix. Alternativament, també pot ser efectuada per un docent amb una retribució específica per a aquesta tasca.

e/ Caldria un aixopluc institucional que emparés els tutors i el/s coordinador/s i hi vinculés més estretament els estudiants tutoritzats.

f/ L'elaboració de materials per a l'(auto)aprenentatge és un pas bàsic, útil, imprescindible i, alhora, insuficient per millorar la competència en escriptura acadèmica i professional dels estudiants. Cal el contacte humà directe amb algú més experimentat que ajudi, corregeixi i animi els estudiants amb dificultats.

Les conclusions anteriors ens han servit per identificar els punts febles de les experiències prèvies i enfortir-los en aquesta nova edició del projecte, desenvolupant estratègies de millora i definint noves línies d'actuació.

D'altra banda, aquest programa pren com a model el pla ENGINYCAT de la Generalitat de Catalunya (<http://www.enginycat.cat/>), que des de l'any 2008 s'aplica amb èxit a l'Escola Superior Politècnica de la UPF i en altres facultats afins d'altres universitats. En aquest cas, la missió del projecte és fomentar les vocacions vers els estudis universitaris de ciència, tecnologia i enginyeria, contribuir a la millora dels resultats acadèmics en els estudis d'enginyeria i disminuir el grau d'abandonament durant els primers cursos d'enginyeria. El suport que hi exerceixen els mentors és en l'àrea de matemàtiques, fonamentals per a les enginyeries com l'escriptura ho és per a les humanitats.

3- Què són les mentories

La nova política educativa europea, en el marc de l'Espai Europeu d'Educació Superior, sosté que la tutoria és un element clau per a l'aprenentatge i la qualitat de les universitats, entenent de forma genèrica la tutoria com una activitat acadèmica formativa en la qual la trobada i la interacció entre un tutor i un estudiant esdevé un acompanyament del procés d'aprenentatge que, a més, en propicia procés maduratiu (vegeu Michavila 2003; Rodríguez 2004 i Giner & Puigardeu 2008 per a una definició més concreta del concepte). En aquest sentit, les mentories són una forma particular de tutoria en la qual el docent és un alumne veterà amb més experiència.

Des d'una mirada constructivista i cooperativista (vegeu Duran 2004) se sol entendre la mentoria com una activitat formativa i/o orientadora dirigida a incidir en el desenvolupament d'habilitats o competències d'algun aspecte relacionat amb l'aprenentatge acadèmic a la universitat. Els trets més distintius de les mentories són els següents:

- a/ l'atenció personalitzada dels estudiants,
- b/ el caràcter transversal a les diferents matèries i cursos,
- c/ la relació que s'estableix entre un estudiant veterà (mentor) i un altre individu amb menys experiència (alumne mentoritzat), amb l'objectiu de desenvolupar habilitats o competències concretes,
- d/ la construcció cooperativa de coneixements i reflexions formadores que activen els processos "d'autonomia, autorregulació i mediació" (Cañada & Esteve 2010).

En aquest projecte, basant-nos en Duran (2004) i Johnson & Ridley (2004), hem definit la mentoria com *un procés formatiu i orientador desenvolupat per alumnes de 3r o 4t del Grau en Humanitats amb la finalitat de desenvolupar o facilitar en l'alumnat mentoritzat la competència de l'escriptura acadèmica*. El procés es basa en l'acompanyament de l'alumnat mentoritzat per part del mentor/a, que permet al primer desenvolupar habilitats, coneixements i confiança en la competència

treballada, de manera que s'incrementen les possibilitats d'èxit i la socialització acadèmica al context universitari. Podríem dir que es tracta d'una "tutoria entre iguals" (vegeu Duran 2004) entre alumnes novells (mentoritzats) i alumnes amb experiència (mentors). La modalitat bàsica és cara a cara, però les incompatibilitats horàries també es poden resoldre amb mentories virtuals per correu electrònic o per telèfon.

Per tal de delimitar el concepte de "mentoria" amb més precisió, a la taula 1 presentem algunes de les característiques d'aquest format d'ensenyament/aprenentatge tal com l'hem concebut i aplicat en aquest projecte.

Què no és una mentoria	Què és una mentoria
Mera transmissió d'informació.	Orientació i reflexió (la informació en forma part).
Fer o corregir els treballs acadèmics de l'alumnat mentoritzat.	Acompanyament en la realització dels treballs per aconseguir motivació i autonomia de l'alumne (l'alumnat ha d'arribar amb preguntes, propostes, dilemes, etc. per comentar-los).
El mentor no és un "professor particular".	El mentor és un acompanyant amb més experiència que orienta en determinats processos acadèmics.
El mentor no és un amic ni tampoc un psicòleg.	El mentor és un acompanyant que pot desbloquejar a l'alumne en moments de dificultat amb l'escriptura acadèmica, motivant-lo, donant-li confiança i pistes per millorar.
El mentor no és responsable dels èxits i fracassos de l'alumnat.	El mentor ofereix estratègies i recursos per facilitar el progrés o l'èxit acadèmic de l'alumne però l'alumnat és responsable tant dels seus èxits com dels seus fracassos.

Taula 1. Característiques de la mentoria al programa *Mentoria per a l'Escriptura Acadèmica*

En definitiva, la finalitat de les mentories és facilitar als estudiants (especialment als de nou accés) un interlocutor i eines concretes d'aprenentatge per tal que puguin assolir amb èxit la redacció dels seus treballs acadèmics. Es tracta d'una iniciativa molt positiva per facilitar la integració a la universitat de l'alumnat novell i desenvolupar habilitats transversals de comunicació i lideratge amb els mentors, tal com han demostrat alguns informes i articles previs a nivell internacional (vegeu Murray 1998; Milne *et al.* 2007; Heirdsfield *et al.* 2008; Turner & Edwards 2008; Australian Survey of Student Engagement 2011).

4- Model organitzatiu, rols i funcions dels participants

El model de mentoria que s'ha dissenyat es basa en quatre agents i cadascun desenvolupa una funció concreta. El professor responsable (PR) és el responsable general del projecte. El

coordinador/a (C) gestiona els processos estructurals de la dinàmica (assignació d'alumnes i mentors, sol·licitud de les aules, etc.), sempre amb la supervisió del professor responsable. L'equip de mentors (M) realitza les trobades —és a dir, les mentories— amb l'alumnat. A continuació es descriuen els rols, funcions i responsabilitats dels agents participants:

- *Professor responsable*: és el docent que dirigeix el projecte i ha de garantir-ne la coherència general. A més, té la funció de seleccionar l'equip de mentors i la coordinació. També és la persona de referència per establir les dinàmiques de funcionament del projecte.
- *Coordinador/a*: és qui vetlla pel bon desenvolupament de les mentories. La seva tasca consisteix a coordinar els participants, els mentors i l'alumnat, sol·licitar els espais per realitzar les mentories i construir materials per a l'aula *Mentoria per a l'escriptura acadèmica*, a més de mantenir-la. El coordinador/a també és qui ha de resoldre incompatibilitats horàries o conflictes entre els mentors i l'alumnat, sempre amb el guiatge del professor responsable. D'altra banda, el coordinador/a també desenvolupa la funció de mentor amb dos alumnes, per tal de viure el procés "des de dins" i dia a dia. La tasca és remunerada.
- *Mentor/a*: és un alumne de màster, doctorat, o 3r o 4t curs del *Grau en Humanitats* que té la responsabilitat de realitzar les mentories amb l'alumnat (10 alumnes com a màxim per mentor/a). La funció principal del mentor/a és fer un seguiment personalitzat de l'escriptura acadèmica dels seus alumnes i, a més, donar-los exercicis, reflexions i el suport personal i emocional que necessiten per avançar en l'aprenentatge de la redacció. La tasca és remunerada.

En concret, les funcions del mentor/a són les següents:

- Orientar el procés d'aprenentatge de l'alumne pel que fa als processos d'escriptura acadèmica (redacció, normativa, tipologia textual, coherència i cohesió textual, etc.)
 - Detectar els principals problemes de redacció i expressió dels alumnes i proposar estratègies per resoldre'ls a partir dels recursos i exercicis de les aules virtuals *Mentoria per a l'Espectura Acadèmica* i *Llengua Catalana-Escriure amb correcció*.
 - Detectar els punts forts de les habilitats escrites dels alumnes i enfortir-los.
 - Facilitar situacions d'escriptura.
 - Proporcionar mecanismes i materials i promoure actituds que facilitin l'avaluació i autoavaluació crítica de l'alumne amb els propis escrits.
- *Alumnat mentoritzat*: alumne receptor de les mentories. Té la responsabilitat de participar activament a les mentories i de finalitzar el programa havent complert amb els requisits mínims (5 mentories).

5- Selecció dels participants

El professor responsable va informar els estudiants sobre el programa de les mentories, que començava al tercer trimestre. Més endavant, en acabar el segon trimestre i un mes abans del començament del programa, el professor responsable va informar els estudiants sobre els procediments d'inscripció amb un missatge penjat al tauler d'avisos de l'aula virtual de les seves assignatures.

El professor responsable va seleccionar l'equip de mentors i la coordinació. Els criteris generals que es van tenir en compte per seleccionar els mentors són els següents:

- estudiant de 3r o 4t curs d'Humanitats, màster o doctorat,
- coneixements sobre la realitat universitària als estudis en Humanitats i sobre les característiques discursives dels gèneres acadèmics més freqüents en aquests estudis (l'assaig, la ressenya, el comentari de text, etc.).
- habilitats comunicatives orals i escrites.
- capacitat per establir relacions humanes (empatia, maduresa, responsabilitat),
- intuïció pedagògica (capacitat de detectar problemes de redacció i de dissenyar estratègies d'orientació individuals per a la millora).

En el cas de la coordinació, també es va tenir en compte els criteris següents:

- implicació emotiva amb el projecte.
- capacitat de gestió i de treball en equip,
- detecció i resolució de problemes,
- capacitat de seleccionar i aplicar eficaçment recursos i estratègies d'orientació.

Pel que fa a l'alumnat, es van inscriure 62 alumnes dels quals 3 van quedar exclosos perquè podien gaudir de les mentories que simultàniament s'oferien des de l'assignatura *Literatura Catalana*. Per tant, hi havia 59 alumnes inscrits.

El procés d'assignació de l'alumnat als membres de l'equip de mentors es va realitzar tenint en compte els punts forts de cada mentor i els febles de cada alumne/a pel que fa a l'escriptura acadèmica. Per exemple, a l'alumnat amb més problemes de normativa se li assignava un mentor amb més interès i passió per la gramàtica i la sintaxi. En aquesta tasca, el coneixement del Professor responsable sobre els alumnes de MEDEA i de cursos posteriors, així com la seva intuïció pedagògica van ser fonamentals per definir bones parelles de treball.

Durant tot el període de formació, la coordinadora va anar controlant les baixes per tal de poder donar d'alta a l'alumnat en llista d'espera.

6- Les aules virtuals de recursos

El programa de les mentories disposa de dues aules virtuals, una amb materials centrats en l'escriptura acadèmica i l'altra enfocada a l'aprenentatge de la normativa de la llengua catalana. Aquestes aules virtuals ofereixen al mentor un conjunt extens d'exercicis i documents teòrics, alguns extrets de manuals d'escriptura acadèmica i de llibres d'autoaprenentatge de la llengua catalana.

L'aula *Mentoria per a l'Espectura Acadèmica* s'ha construït *ad hoc* per a les mentories, intentant aportar materials d'aprenentatge relacionats amb els processos globals implicats en l'escriptura acadèmica (estructuració del text, cohesió, coherència, la textualització de la veu, etc.). Encara cal, però, ampliar-la amb nous materials que puguin satisfer necessitats encara més específiques.

El gruix dels materials procedeix de diversos llibres de text de referència en l'ensenyament dels processos d'escriptura en llengua catalana. En cap cas, el volum de materials escanejats supera el percentatge legal establert per la llei, que correspon a un 10% del llibre.

Síntesi de continguts dels materials didàctics de l'aula *Mentoria per a l'Escriptura Acadèmica*

1	Tests de reflexió sobre el procés d'escriptura
	Test: quina mena d'escriptor sóc? Test sobre estratègies de composició Test d'actituds sobre la composició Afirmacions sobre escriure
2.	Contextos per escriure
	Exercicis Argumenta a favor o en contra
3.	Generar, seleccionar i organitzar idees
	Selecció d'idees El resum de textos Textos per resumir
4.	La construcció de la frase
	La frase: sintaxi Els elements sobreentesos L'esporgada I L'esporgada II Microredaccions: l'adjectivació i els incisos

5.	La construcció del paràgraf
	L'organització del text: el paràgraf introductori i la conclusió (guia, exercicis i solucionari)
6.	De la frase al text (estructura)
	Redacció de textos i expressió
7.	Puntuació
	Exercicis I Exercicis II Puntuació (castellà, nivell avançat)
8.	Cohesió
	Connectors i organitzadors textuais Exercicis Relacions retòriques i connectors: guia, exercicis i solucionari (cast.)
9.	Ambigüitat sintàctica i anacolut
	Competència lingüística Ambigüitat sintàctica L'anacolut
10.	Estilística i retòrica
	Exercicis I: general Exercicis II: estil directe/indirecte Exercicis III: Regles per millorar l'estil (guia i exercicis en català i castellà)
11.	La veu del discurs
	Subjectivitat i objectivitat L'expressió de la crítica <i>¿Qué es argumentar? (guía teórica)</i>
12.	La revisió del text
	El procés de revisió: guia i qüestionari Exercicis I: la revisió de la frase (castellà) Exercici II: les marques d'oralitat
13.	Gèneres de l'escriptura acadèmica
	<i>Convenciones del texto académico</i> El treball o la memòria de recerca <i>El ensayo: caracterización discursiva</i> Exercicis I: Model de textos acadèmica (guia i exercicis en català i en castellà)
14.	Manuais de consulta
	Escriure és fàcil (Proa, 1996) Tècniques d'expressió escrita (Diputació de Barcelona, 2002)
15.	Diccionaris
	Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans (DIEC) Enciclopèdia Catalana Diccionari de Llengua Catalana Multilingüe <i>Real Academia Española (RAE)</i>
16.	Recursos per a l'autoaprenentatge del català
	Webs i recursos per a l'aprenentatge/consolidació del català com a llengua estrangera Jcllc: exercicis de llengua (normativa, puntuació, interferències castellà-català....) Recursos i aprenentatge de català per Internet (UB) PARLES: Cursos de llengua gratuïts (diversos nivells)

L'aula *Llengua Catalana – Escriure amb correcció* es va construir en edicions anteriors del projecte. Aquesta aula se centra en l'autoaprenentatge de la normativa en llengua catalana. Es tracta d'una aula completa realitzada a partir de diversos llibres de text descatalogats (fet que s'especifica en un

document d'autoria inicial) com *Gresol 1-8* i *Xat 1-4*. Els continguts de l'aula són els habituals d'una gramàtica normativa de la llengua.

The screenshot displays a Moodle course interface. The main content area is titled 'ESCRIURE AMB CORRECCIÓ' and contains introductory text about the course materials, which are designed for students of the 'Grau en Humanitats' of the first and second years. It mentions the involvement of Helena Aparicio, Carme Bach, Gemma Brunat, Josep M. Castellà, and Montserrat Sibina. An important note states that if any errors or inconveniences are detected in the materials, users should send a message to Josep M. Castellà (josep.castella@upf.edu). Below the text, there are links for 'Tauler d'avisos' and 'Autoria'. The course is structured into five topics (Tema 1 to Tema 5), each with links to 'Continguts' and 'Exercicis'. The left sidebar provides navigation options for course activities, forums, resources, administration, and the user's course list. The right sidebar features news, upcoming events, and recent activity. The top of the page includes a language selector (set to 'catalán') and a search bar.

7- Avaluació de l'experiència

Una setmana abans d'acabar el programa es van enviar per correu electrònic dos qüestionaris diferents als participants, a l'alumnat mentoritzat i als mentors, amb l'objectiu de documentar el seu punt de vista i satisfacció amb el programa. A continuació presentem els resultats estadístics i en fem una interpretació qualitativa.

7.1- El punt de vista de l'alumnat

Dels 49 alumnes que han acabat la formació, se n'han rebut 18 enquestes (37%), de les quals 13 (un 72,2%) són d'estudiants de 1r curs i 5 (un 27,7%) d'estudiants de 2n. Cal explicitar que, des d'un punt de vista estadístic, els resultats d'aquesta enquesta són poc significatius. Malgrat tot, considerem que els resultats ens aporten una panoràmica general sobre el punt de vista d'una part de l'alumnat que ha participat al programa i que, a més, ens donen pistes per desenvolupar estratègies de millora en edicions subsegüents del programa.

En explorar les motivacions generals que han portat als participants a inscriure's al programa, s'observa que, amb diferència (65.2%), l'objectiu ha estat el de millorar o consolidar les habilitats de

redacció, al marge de si es tenia o no un treball de l'assignatura de redacció suspès o pendent de lliurament. El percentatge de participants que s'hi ha inscrit perquè havien suspès un o més exercicis de l'assignatura ha estat comparativament baix (un 26%). Només un 7.6% dels participants han considerat com a motivació el fet que fos gratuït i cap enquestat va inscriure's perquè algú li hagués aconsellat.

<i>Volia millorar la redacció</i>	12	46%
<i>Havia suspès exercicis de l'assignatura de redacció</i>	7	26%
<i>Volia consolidar la redacció</i>	5	19.2%
<i>M'hi vaig apuntar perquè era gratuït</i>	2	7.6%
<i>M'ho van aconsellar</i>	0	0%

**Taula 2. Motivacions per inscriure's a la formació
(resultat sobre 26 respostes)**

En general, *els participants tenien bones expectatives amb el programa i, en acabar-se, han sentit que s'havien acomplert* (un 57.8%), dada que és molt satisfactòria. Els resultats també mostren que un 31,5% de l'alumnat, abans de començar les mentories, no tenien expectatives ni bones ni baixes però que, al final del programa, afirmen sentir-se satisfets. Aquest resultat mostra que la major part dels enquestats confiaven en les possibilitats que el programa els podia oferir o simplement li donaven una oportunitat. Només en 1 cas (que suposa un 5.2%), un dels enquestats considera, per raons que no han quedat recollides a l'enquesta, que tenia expectatives baixes i que no s'han acomplert.

En total, dels 62 alumnes inscrits (comptant els que van quedar en llista d'espera i que van poder entrar més endavant), s'ha donat de baixa a 13 alumnes (un 21%). La dada anterior mostra l'èxit que ha tingut el programa i la implicació per part de l'alumnat. El motiu general de les baixes ha estat el de no haver sol·licitat la primera mentoria, però també hi ha hagut 2 baixes voluntàries per falta de temps i 1 cas que va començar les mentories molt tard i que tenia incompatibilitats horàries amb l'agenda del mentor.

Els resultats d'aquesta enquesta fan visible un fort compromís per part de l'alumnat (i de l'equip de mentors). Les orientacions del programa eren que cada alumne havia de fer en un ritme quinzenal almenys 5 mentories de 30 minuts cadascuna.

Segons les dades recollides, la mitjana de mentories realitzades per alumne ha estat del 5,5. Per tant, s'ha superat en un 5% el mínim de 5 mentories demanades. D'altra banda, la mitjana de temps dedicat a la trobada ha estat 44 minuts i, per tant, en aquest aspecte també s'ha superat en 14 minuts el temps de cada mentoria.

La característica del programa que més ha agradat als enquestats ha estat l'atenció personalitzada i el suport emocional de l'equip de mentors (52.6%). També s'ha valorat molt positivament la possibilitat de practicar l'escriptura (o perfeccionar la llengua) en un ambient estimulants però sense la pressió de l'avaluació (36.8%).

<i>L'atenció personalitzada i el suport emocional del meu mentor/a</i>	10	52,6%
<i>La possibilitat de practicar l'escriptura i/o perfecciona la llengua sense la pressió de l'avaluació</i>	7	36,8%
<i>La flexibilitat horària</i>	1	5,2%
<i>Els materials pràctics de l'aula</i>	1	5,2%

Taula 3. Aspectes de la formació valorats positivament
(càlcul sobre 19)

L'element del programa que els enquestats clarament perceben com un punt feble del programa és la quantitat de cinc mentories, que consideren poques, i la durada de mitja hora de les mentories, que també consideren massa breu. Al costat d'això, fan alguns comentaris ben positius de l'experiència:

Considero que es tracta d'una pràctica molt favorable per a la formació de l'estudiant. Tot i així, crec que seria bo fer aquestes entrevistes des d'un principi i que hi hagués la possibilitat de continuar en un segon any.

Molt bona iniciativa! Crec que les mentories són un servei molt útil pels estudiants que no dominen la escriptura o que no tenen proua seguretat en la seva capacitat d'escriure. Personalment m'ha resultat molt interessant i l'únic que m'agradaria es haver rebut aquestes tutories abans.

Gràcies per oferir aquest programa. Espero que en el futur es tracti d'un projecte de més llarga durada. Cal dir que també estic molt satisfet de la feina i l'atenció de la meva mentora: m'ha posat molts deures però ha tingut molta paciència i les seves explicacions han sigut molt pedagògiques.

7.2- El punt de vista dels mentors

L'equip de mentors ha quedat clarament satisfet de participar en l'experiència (57%) o molt satisfet (43%). Pel que fa a la coordinació del programa, la satisfacció per part de l'equip de mentors és notable. En concret, un 71% dels participants ha quedat satisfet amb la gestió de les assignacions del seu alumnat i un 57% ha quedat molt satisfet amb la resolució de les incidències, que han estat poques i tipificades (incompatibilitat d'horaris entre alumnat i mentors, i algun inconvenient en la presa de contacte, que es va realitzar per correu electrònic).

En relació amb la freqüència de les mentories i la durada del programa trobem una percepció general negativa. L'equip de mentors ha considerat que en un 43% la freqüència quinzenal de les mentories és força adequada i en un 71% la durada del programa és, també, força adequada. Tenint en compte el barem fixat, aquest és clarament un punt feble del programa.

Els *punts forts* que l'equip de mentors creu que té el programa són:

- la detecció dels punts febles en la pròpia escriptura acadèmica,
- la consciència de millora durant el desenvolupament del programa,
- la relació propera i motivadora entre el mentor i l'alumnat,
- el desenvolupament de la lectura autocrítica per part de l'alumnat,
- el desenvolupament d'hàbits bàsics imprescindibles per a l'èxit en la redacció (revisió del text, atenció als aspectes formals, distanciament envers el text, etc.),
- el fet que la filosofia del programa acceptés a tot l'alumnat interessat i no només el perfil d'alumne amb problemes d'escriptura acadèmica diagnosticats,
- la llibertat del mentor per organitzar-se i decidir d'itinerari formatiu del seu alumnat,
- el diagnòstic inicial que cada mentor va fer amb els seus alumnes, que va permetre fixar objectius de millora.

D'altra banda, els *punts febles* que l'equip de mentors creu que el programa ha tingut són:

- la duració trimestral del programa, que s'ha valorat com insuficient,
- la manca d'hàbit lector de l'estudiant d'Humanitats,
- el fet que el programa sumi tasques i feines a l'alumnat (es proposa que el programa estigui estretament integrat en les tasques de les assignatures; per exemple, treballar treballs reals abans de lliurar-los),
- la irresponsabilitat d'alguns alumnes, que de vegades no es presentava a la mentoria prèviament pactada,
- el caràcter obligatori de les mentories (es proposa que hi hagi un horari d'atenció per fer consultes i que, per tant, les mentories sempre estiguin disponibles però que siguin voluntàries),
- la frustració de no poder avaluar les millores de l'alumnat en el temps de cinc setmanes,
- la rigidesa en el nombre de trobades mínimes amb cada alumne (es proposa que el nombre de mentories siguin variables segons les necessitats particulars de cada alumne),
- el fet que no hi hagi una formació prèvia per als mentors i que hagin de descobrir les estratègies d'ensenyament (es proposa fer una guia de mentorització).

8- Conclusions

El disseny del programa d'enguany ha permès que les mentories es desenvolupessin correctament i sense entrebancs. Els resultats de l'avaluació mostren que tant els mentors com l'alumnat mentoritzat han quedat satisfets amb la seva inversió de temps a les mentories i el servei rebut. D'una banda, el que l'alumnat mentoritzat ha valorat més positivament ha estat l'atenció personalitzada i el suport emocional del mentor/a, a més de la possibilitat de practicar o perfeccionar l'escriptura sense la pressió de l'avaluació acadèmica. De l'altra, l'equip de mentors ha quedat globalment satisfet amb els elements clau de gestió del projecte (la dinàmica, els recursos teòrics i pràctics de les aules virtuals, la gestió d'assignacions, incidències, reunions i informacions).

Malgrat tot, tant l'alumnat com l'equip de mentors han considerat com un punt feble del projecte la duració i freqüència de les mentories. Preferirien que comencessin al segon trimestre, que es despleguessin durant dos cursos acadèmics i que s'augmentés el nombre de trobades, de manera

que els aprenentatges desencadenats a les mentories poguessin tenir un impacte més visible en les avaluacions de les assignatures del segon i tercer trimestre.

La valoració final del projecte ha permès identificar també un conjunt d'aspectes tècnics a millorar que enriqueixen les edicions subsegüents del projecte: ampliar els recursos de les aules virtuals amb materials en llengua castellana i exercicis específics per a l'alumnat estranger, reforçar la formació de l'equip de mentors i ampliar-ne el nombre de reunions, perfeccionar els instruments d'avaluació de l'experiència i estructurar dinàmiques de retroalimentació entre l'alumnat i el mentor, de manera que, en acabar l'experiència, cada alumne rebi un informe personal escrit del seu mentor/a i cada mentor/a rebi l'enquesta anònima del seu alumnat.

En conclusió, el nivell d'entusiasme envers aquest reforç a l'aprenentatge ha estat elevat i suggereix que el sistema de mentories que s'ha sistematitzat i implementat amb èxit pot esdevenir una bona estratègia en els estudis d'Humanitats –i en moltes altres carreres universitàries– per aconseguir la millora general de la competència en escriptura dels estudiants i dels indicadors de qualitat relacionats amb el rendiment.

9- Bibliografia

AUSTRALIAN SURVEY OF STUDENT ENGAGEMENT (2011). *Monitoring risk and return: Critical insights into graduate coursework engagement and outcomes*. Informe elaborat per Daniel Edwards.

CAÑADA, M. Dolores & ESTEVE, Olga (2010). La acción tutorial como instrumento de orientación y mediación en contextos universitarios. Análisis de prácticas en asignaturas de lenguas extranjeras. II Congreso Internacional de Didácticas. [<http://dugi-doc.udg.edu/bitstream/handle/10256/2703/161.pdf;jsessionid=D3E175C94670F6565A643FCCA113FA30?sequence=1>]

DURAN, David (2004). *Tutoria entre iguales: de la teoría a la práctica. Un método de aprendizaje cooperativo para la diversidad en secundaria*. Barcelona: Graó.

GINER, Antoni; PUIGARDEU, Óscar (2008). *La tutoría y el tutor: estrategias para su práctica*. Barcelona: ICE, Universitat de Barcelona.

HEIRDSFIELD, Ann M.; WALKER, Sue; WALSH, Kerryann (2008). Enhancing the first year experience – longitudinal perspectives on a peer mentoring scheme. *Proceedings Australian Association for Research in Education*. Research impacts: Proving or improving. Fremantle, Australia.

JOHNSON W., Brad & RIDLEY, Charles R. (2004). *The Elements of mentoring*. New York: Palgrave Macmillan.

MICHAVIDA, Francisco *et al.* (2003). *La tutoria y los nuevos modos de aprendizaje en la universidad*. Madrid: Universidad Politécnica de Madrid.

MILNE, Lisa; KEATING, Shay; GABB, Roger (2007). *Student peer mentoring at Victoria University*. Victoria University.

MURRAY, Sally; MITCHELL, Jane; DOBBINS, Rosie (1998). An Australian mentoring program for beginning teachers: Benefits for mentors. *Australian Journal of Teacher Education* 23 (1): 22-28.

RODRÍGUEZ, Sebastián (coord.) (2004). *Manual de tutoría universitaria: recursos para la acción*. Barcelona: Octaedro – Universitat de Barcelona, Institut de Ciències de l'Educació.

TURNER, Jennifer D. & EDWARDS, Patricia A. (2008). When it's more than you, Jesus, and the pencil: Reflections on an academic writing mentorship. *Journal of Adolescent & Adult Literacy* 50 (3): 172-178.